

Montážny predpis pre HDPE ochranné rúry.

Nitra, júl 2004

OBSAH

Úvod

1	Informácie týkajúce sa výrobku	3
1.1	Materiál	3
1.2	Jednotlivé súčasti systému	3
1.2.1	Rúry	3
1.2.2	Tvarovky	3
2	Informácie týkajúce sa prepravy, balenia, označovania a skladovania výrobku	3
2.1	Označovanie výrobkov	3
2.2	Balenie výrobkov	4
2.3	Preprava výrobkov	4
2.4	Skladovanie výrobkov	4
3	Informácie týkajúce sa montáže výrobku na stavbe	4
3.1	Spôsoby spájania jednotlivých častí systému	4
3.1.1	Spájanie pomocou celoplastovej tvarovky	4
3.1.2	Zváranie na tupo	5
3.1.3	Zváranie polyfúziou	5
3.1.4	Zváranie elektrofúziou	5
3.1.5	Osoby oprávnené na zváranie plastov	6
3.1.6	Dĺžková rozťažnosť potrubia	6
3.1.7	Spôsoby pokládky rozvodov	6
4	Informácie pre údržbu	6
4.1	Oprava rozvodov	6
5	Informácie o likvidácii výrobku	6

Úvod

Tento technicko-montážny predpis je určený ako návod na projektovanie a výstavbu PEHD ochranných rúr uložených v zemi, určených pre všetky druhy energetických a telekomunikačných vedení. Ochranné rúry môžu byť tiež použité aj ako záložné ochranné rúry pre neskoršie využitie.

1 Informácie týkajúce sa výrobku

1.1 Materiál

Na výrobu rúr a tvaroviek sa používa vysokohustotný PE. Pre výrobu rúr po dohode s odberateľom môže byť použitý regenerovaný materiál avšak v prípade spájania takýchto rúr zvarovaním, nie je zaručená pevnosť zvarovaných spojov.

Materiál, z ktorého sú rúry vyrobené, je zaradený do stupňa horľavosti C3 v zmysle STN 73 0823. Výborná chemická odolnosť rúr vyrobených z PEHD ich predurčuje aj pre použitie v agresívnych prostrediach, voči ktorému je PEHD stály podľa STN ISO/TR 10358 "Rúry a tvarovky z plastov, chemická odolnosť".

1.2 Jednotlivé súčasti systému

Systém plastových rozvodov pre ochranu káblov pozostáva z nasledujúcich súčastí.

1.2.1 Rúry

PEHD ochranné rúry sú vyrábané v zmysle požiadaviek zákazníkov a v súlade s STN EN 50086-2-4 v dimenziách s priermi od $\phi 25/20,7$ až 250/220mm v základnej farbe čiernej. Rúry môžu byť značené dohodnutým počtom farebných koextrudovaných pásov, resp. podľa požiadaviek odberateľa.

PEHD ochranné rúry je možné použiť v rozsahu teplôt pri transporte, prevádzke a pokládke -5°C až $+50^{\circ}\text{C}$.

Prirodzená ohybnosť PEHD rúr dovoľuje vytvárať oblúky s rádiusmi R podľa okolitej teploty nasledovne: pri teplote 20°C $20xD$, pri 10°C $35xD$ a pri teplote 0°C $50xD$, kde D je vonkajší priemer rúr bez ohľadu na hrúbku stien rúr.

1.2.2 Tvarovky

Ku kompletovaniu systému, hlavne spájaniu, sa môžu používať všetky tvarovky určené pre tlakové rozvody vody z PEHD a aj z PVC príslušných nominálnych priemerov. Jednotlivé typy tvaroviek sú uvádzané v technických katalógoch pre PE a PVC tlakové rozvody a.s. Plastika. Taktiež môžu byť rúry Plastika kompletované tvarovkami príslušných rozmerov od iných výrobcov.

2 Informácie týkajúce sa prepravy, balenia, označovania a skladovania výrobku.

2.1 Označovanie výrobkov

Obaly (palety, kartóny, vrecia) sa označujú štítkom, ktorý musí obsahovať nasledujúce údaje:

- označenie výrobcu;
- označenie materiálu;
- dátum výroby;
- počet (ks resp. m)
- vyjadrenie výstupnej kontroly
- kód triedenia podľa mechanických vlastností v zmysle STN EN 50086-2-4 (450,250)

Rúry sa označujú kontinuálne v intervaloch 1m tak, aby označenie bolo čitateľné voľným okom. Minimálne označenie musí obsahovať nasledovné údaje:

Značenie rúr: PEHD dn x en STN EN 50086-2-4, N, dátum výroby a číslo stroja

dn - nominálny vonkajší priemer rúry

en - nominálna hrúbka steny rúry

- STN EN 50086-2-4 - výrobná norma
- „N“ normálna prevádzka -použitie rúr v zmysle triedenia podľa STN EN 50086-2-4.

Označenie tvaroviek je podľa príslušných noriem pre tlakové tvarovky.

2.2 Balenie výrobkov

Rúry sa dodávajú rovné alebo navíjané v kotúčoch dĺžky 50-2000m. Rovné rúry sa môžu dodávať v dĺžkach 4 až 12 m.

Navíjané rúry sa dodávajú v kotúčoch s najmenším vnútorným priemerom 20 x d (menovitý vonkajší priemer) alebo navinuté na špeciálnych bubnových kotúčoch. Dĺžky rúr je možné dohodnúť.

Tvarovky sa balia do kartónov alebo polyetylénových vriec podľa veľkosti tvaroviek, previazaných motúzom alebo oceľovou páskou.

2.3 Preprava výrobkov

Rúry a tvarovky sa prepravujú bežnými dopravnými prostriedkami tak, aby počas prepravy neprišli do styku s ostrými predmetmi, čo by mohlo spôsobiť ich poškodenie alebo deformáciu. Rovné rúry musia byť prepravované tak, aby ležali na ložnej ploche po celej dĺžke.

2.4 Skladovanie výrobkov

Rúry a tvarovky sa skladujú podľa STN 64 0090 a PND 71-01014.. Rúry sa môžu skladovať i v netemperovaných skladoch alebo na voľnej ploche pod ochranou proti priamemu slnečnému žiareniu najviac dva roky odo dňa výroby tak, aby sa predišlo ich poškodeniu a deformáciám. Skladovacie miesto musí byť rovné a rúry musia byť uložené po celej dĺžke.

Navinuté rúry musia byť uskladnené v ležatej polohe a uloženie nesmie byť vyššie ako 1,2 m.

3 Informácie týkajúce sa montáže výrobku na stavbe

3.1 Spôsoby spájania jednotlivých častí systému

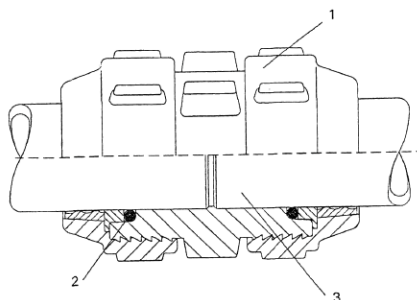
3.1.1 Spájanie pomocou celoplastovej tvarovky

Pre priemery rúr s vonkajšími nominálnymi priermi do 110mm sa môžu používať aj tzv. kompresné mechanické tvarovky určené pre tento účel od iných renomovaných výrobcov. Systém pozostáva z celoplastovej tvarovky opatrenej závitom a kónickými čeľust'ami. Pri skrutkovaní závitov sa kónické čeľuste sťahujú do rúry a tým sa vytvára vzduchotesný a vodotesný spoj.

1 – kompresná tvarovka

2 – kompresný krúžok

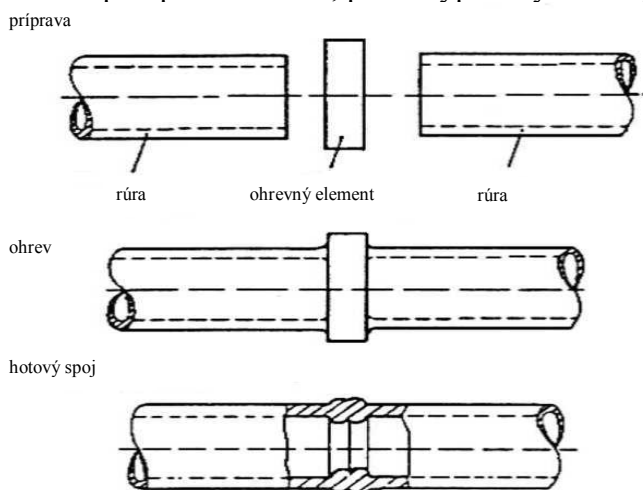
3 – plastová ochranná rúra

Obrázok 1 - Spájanie celoplastovou tvarovkou

3.1.2 Zváranie na tupo

Princíp tejto technológie spočíva v nahriatí koncov rúr tzv. výhrevným zrkadlom, ktorého plochy sú pokryté teflonovou fóliou, následným spojením pod predpísaným prítlačným tlakom a zchladením v predpísanom čase, podľa typu rúry. Princíp zvárania znázorňuje obrázok č.2

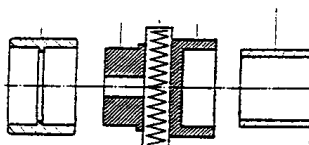
Obrázok 2 – Zváranie na tupo

V praxi sa využívajú zvaracie zariadenia od zahraničných firiem napr. :Georg Fischer, Gawaplast, Widos a ďalšie.

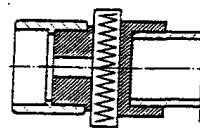
3.1.3 Zváranie polyfúziou

Pre zváranie vnútorných vodovodov sa často využíva technológia zvárania polyfúziou. Princíp spočíva v nahriatí vonkajšieho povrchu rúry a vnútorného povrchu spojovacej tvarovky výhrevným elementom a následným zasunutím natavených plôch do seba. Princíp zvárania znázorňuje obr.č.3.

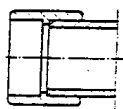
1.etapa - očistenie spájaných častí

2.etapa – nahrievanie

3.etapa - spájanie

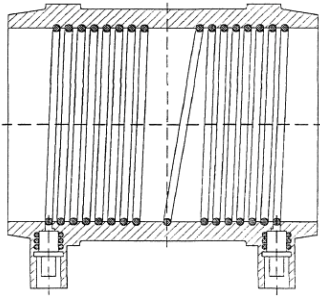
9

Obrázok 3 – Polyfúzne zváranie

3.1.4 Zváranie elektrofúziou

V princípe ide o technológiu podobnú ako v prípade polyfúzie. Rozdiel je v tom, že sa zvarané plochy nahrievajú elektrickou odporovou špirálou, ktorá je zabudovaná v hrdle každej tvarovky. Dávkovanie elektrickej energie sa vykonáva poloaufomaticky použitím parametrov z tabuliek alebo automaticky pomocou magnetickej karty tvarovky. Touto technológiou je možné zvärať vo všetkých priemeroch rúr. Tvarovky a zvaracie zariadenia sa používajú napríklad od

firiem Friatec, Georg Fischer, Gawaplast a iné. Princíp zvárania znázorňuje obr.č.4

Obrázok 4 - Tvarovka pre elektrofúzne zváranie

3.1.5 Osoby oprávnené na zváranie plastov

Na zváranie vodovodných plastových rozvodov sú oprávnené len osoby, ktoré absolvovali predpísaný kurz zvárania podľa technológie a účelu zvárania.

3.1.6 Dĺžková rozťažnosť potrubia

Pri pokládke rozvodov do ryhy sa vzhľadom na konštantnú teplotu okolia (zeminy) neuvažuje s tepelnou rozťažnosťou rozvodov. Ak rozvody vystupujú na povrch (mosty, viadukty), je potrebné uvažovať s dĺžkovou teplotnou rozťažnosťou. Koeficient teplotnej dĺžkovej rozťažnosti pre PEHD potrubie je $0,2\text{mm/m}^\circ\text{C}$.

3.1.7 Spôsoby pokládky rozvodov

Rozvody vonkajších vodovodných potrubí sa v prevažnej miere ukladajú do výkopu. Tvar výkopu pre pokládku rozvodov stanovuje STN 73 3050 „Zemné práce. Všeobecné ustanovenia“
Šírka dna ryhy je závislá i na technológii zvárania, z dôvodu minimálnej šírky pracovného priestoru pri zváraní.

4 Informácie pre údržbu

4.1 Oprava rozvodov

Pri poruche rozvodu sa zabezpečí opätovná tesnosť rúr proti prenikaniu nečistôt, prípadne vode alebo iným plynom vloženie nového poškodeného potrubia spojeného spojkami. V prípade, kedy nie je možné rozpojiť inštalované káblové vedenie v ochrannej rúre sa oprava vykonáva tzv. delenými rúrami dodávaných inými renomovanými výrobcami.

5 Informácie o likvidácii výrobku

Polyetylén je zatriedený podľa Katalógu odpadov vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z.Z. do kategórie odpadový plast pod katalógovým číslom 070213 ako odpad ostatný. Neznečistené kusy rozvodov sú 100 % recyklovateľné. Znečistené kusy, ktoré nie je možné očistiť, je možné zneškodniť spaľovaním v spaľovni, pričom pri horení PE nevznikajú žiadne škodlivé splodiny.